

Міністерство
освіти і науки
України

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Механіко-технологічний факультет
НДІ техніки та технологій
Кафедра транспортних технологій та засобів у АПК

Представництво Польської академії наук в Києві
Польська академія наук відділення в Любліні
Академія інженерних наук України
Українська асоціація аграрних інженерів

90 річниця механіко-технологічного факультету
НУБіП України присвячується

**ЗБІРНИК ТЕЗ
доповідей
II Міжнародної
науково-практичної конференції
«Автомобільний транспорт та інфраструктура»**

AutoTransport and Infrastructure

11-13 квітня 2019 року
м. Київ

УДК 631.3: 338.512: 63

ТРАНСПОРТНА СКЛАДОВА У СТРУКТУРІ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Мельник Валентина Іванівна, к. е. н., доцент

Теслюк Віктор Вікторович, студент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: vim2607@gmail.com

Загальновідомо, що транспорт впливає на розвиток економіки й суспільства загалом, є важливою ланкою транспортної системи країни та являє собою один з найважливіших обслуговуючих підкомплексів АПК. Транспорт в аграрному секторі є важливою складовою частиною організації єдиного процесу громадського виробництва, одним із факторів успішного розвитку технологічних систем аграрного виробництва, його раціонального розміщення та спеціалізації. Транспорт обумовлює формування стійких міжгалузевих транспортно-економічних зв'язків та є з'єднуючою ланкою між аграрною сферою та іншими галузями економіки, формуючи поняття магістрального транспорту. Такий вид транспорту є особливо важливим для АПК з огляду на необхідність доставки великих обсягів вантажів (значної маси ресурсів промислового походження для здійснення в сільському господарстві відтворювального процесу, виконання аграрними підприємствами будівельно-монтажних робіт), яких потребують аграрні підприємства для здійснення своєї виробничої діяльності та широкого ареалу виробництва продукції цієї галузі.

Загалом транспортне забезпечення в аграрній сфері – це сукупність організаційно-економічних відносин і зв'язків, які виникають задля задоволення потреб аграрного виробництва у ритмічних, узгоджених і якісних перевезеннях вантажів та існують як всередині господарств, так і між відповідними підприємствами й організаціями (автотранспортні парки, автоколони, лізингові компанії, машинно-технологічні станції, виробники техніки, підприємства переробної галузі тощо). Тобто, надійне транспортне забезпечення полягає не лише у формуванні власної матеріально-технічної бази, а й у якісному транспортному обслуговуванні. Одним із показників ефективного використання магістрального транспорту, що обслуговує аграрну

сферу є транспортоемкість, що дає розуміння величини обсягу здійснення транспортних робіт у тонно-кілометрах або в тоннах перевезеного вантажу, який припадає на площу ріллі. Цей показник щодо аграрних підприємств подекуди сягає 1700 ткм / га або до 100 т / га. Обсяг використовуваного дизельного палива в аграрній сфері України складає близько 20 %, бензину – 5 % від загального споживання в країні. Сукупно транспортні засоби аграрного сектора споживають близько 45 % усіх енергоносіїв цієї сфери.

Транспортні операції, в свою чергу, є невід'ємною частиною технологічного процесу на всіх стадіях аграрного виробництва, забезпечуючи переміщення матеріальних ресурсів, проміжної та кінцевої продукції. І в цьому виявляються ознаки транспорту внутрішнього, який є ланкою процесу виробництва продукції. Саме з цих позицій слід розглядати транспортну складову у структурі виробництва окремих видів аграрної продукції.

Загальна статистика і наукові дослідження переконують, що витрати на транспортні роботи займають від 30 до 40 % у структурі собівартості аграрної продукції. Такі цифри виводять транспортні операції у розряд ціноутворюючих факторів щодо аграрної продукції. Загальний вантажообіг, що розподіляється між автомобільним (80 %), тракторним (17 %) та гужовим (3 %) транспортом визначає перелік основних видів транспорту аграрного виробництва.

Практика показує, що в транспортному обслуговуванні сільськогосподарського виробництва значна частина часу витрачається на вантажно-розвантажувальні роботи, які є невід'ємною складовою процесу транспортування. Ці роботи є високо затратними, оскільки на них припадає до 30 % затрат праці та більше 20 % прямих експлуатаційних витрат від загальних витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Головним завданням щодо зменшення транспортних витрат є налагодження безперервного ефективного транспортного процесу. Цього можна досягти низкою організаційно-економічних і технічних заходів, таких як підвищення ефективності використання рухомого складу за рахунок збалансованості машин за марками та типами, своєчасності і періодичності проведення ремонту та техніко-експлуатаційного обслуговування, забезпеченості причепами, навантажувально-розвантажувальною технікою, запасними частинами, паливно-мастильними матеріалами, а також якістю внутрішньої шляхової мережі, наявністю кваліфікованих водіїв, автослюсарів і дієвої системи їх матеріального заохочення та стимулювання.

Література

1. Стельмашук, А. М. Економіка та конкурентоспроможність підприємств// Інноваційна економіка. – 2015. – № 1. – С. 47-54.
2. Вергун, М. Г. Проблеми розвитку сільського транспорту / М. Г. Вергун // Економіка АПК. – 2006. – №10 – С. 18-24.
3. Перебийніс, О. В. Методичні основи формування ринку транспортних послуг / О. В. Перебийніс // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка: Економічні науки. Ринкова трансформація економіки АПК. – 2004. – Вип. 32. – С. 376–380.

4. Перебийніс, В. І. Транспортне забезпечення аграрного сектора економіки: проблеми законодавчо- нормативного регулювання / В. І. Перебийніс, О. В. Перебийніс // Маркетинг і логістика в системі менеджменту: Тези доп. наук.-практ. конф. – Львів: Вид-во Пац. ун-ту «Львівська політехніка», 2002. – С. 291–292.